

Zadeva C-597/20

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

12. november 2020

Predložitveno sodišče:

Fővárosi Törvényszék (višje sodišče v Budimpešti, Madžarska)

Datum predložitvene odločbe:

27. oktober 2020

Tožeča stranka:

Polskie Linie Lotnicze „LOT“ SA

Tožena stranka:

Budapest Főváros Kormányhivatala (vladni urad za glavno mesto Budimpešto)

Fővárosi Törvényszék (višje sodišče v Budimpešti)

[...] (ni prevedeno)

Tožeča stranka:

Polskie Linie Lotnicze LOT Spółka Akcyjna ([...] (ni prevedeno), Varšava, Poljska [...] (ni prevedeno))

[...] (ni prevedeno)

Tožena stranka:

Budapest Főváros Kormányhivatala (vladni urad za glavno mesto Budimpešto) ([...] (ni prevedeno) Budimpešta, Madžarska [...] (ni prevedeno))

[...] (ni prevedeno)

Predmet spora:

Upravni spor [...] (ni prevedeno) glede upravne odločbe s področja varstva potrošnikov

SKLEP

Predložitveno sodišče uvaja postopek za predhodno odločanje pri Sodišču Evropske unije zaradi razlage člena 16(1) in (2) določb Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta.

Predložitveno sodišče Sodišču Evropske unije postavlja to vprašanje za predhodno odločanje:

Ali je treba člen 16(1) in (2) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta razlagati tako, da nacionalni organ, ki je odgovoren za izvajanje navedene uredbe in pri katerem je potnik vložil individualno pritožbo, zadevnemu letalskemu prevozniku ne more naložiti plačila odškodnine, ki potniku pripada v skladu z navedeno uredbo?

[...] (ni prevedeno) [postopkovni elementi po nacionalnem pravu]

Obrazložitev

- 1 Predložitveno upravno sodišče, ki odloča o sporu s področja varstva potrošnikov, na podlagi člena 267 PDEU Sodišče Evropske unije (v nadaljevanju: Sodišče) prosi, naj razloži določbe prava Unije, ki so potrebne za rešitev spora o glavni stvari.

Predmet spora in upošteveno dejansko stanje

- 2 Zaradi več kot triurne zamude leta tožečega letalskega prevoznika 22. septembra 2019 na relaciji New York–Budimpešta [...] (ni prevedeno) se je več tujih potnikov [...] (ni prevedeno) obrnilo na toženo stranko kot madžarski organ za varstvo potrošnikov, da bi tožeči stranki naložila plačilo odškodnine, določene v členu 7 Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (v nadaljevanju: Uredba), za povrnitev škode zaradi kršitve člena 5(1)(c) navedene uredbe.
- 3 Tožena stranka je v sklepu [...] (ni prevedeno), ki ga je sprejela 20. aprila 2020 v postopku v zvezi z varstvom potrošnikov, uvedenem na podlagi navedene prijave, ugotovila, da je tožeča stranka kršila člen 6(1)(c) in člen(7)(1)(c) Uredbe. Zato je tožeči strani naložila, naj navedenim potnikom plača odškodnine v višini po 600 EUR na osebo in v prihodnje vsem potnikom, ki vložijo pritožbo, znesek določene odškodnine, če odpoved ali zamuda leta, ki ga je opravila, ali zavrnitev vkrcanja ne izhajajo iz izrednih razmer. Tožena stranka je naložitev te obveznosti utemeljila s tem, da je v skladu s členom 16(1) in (2) Uredbe pristojna za odločanje o pritožbah v zvezi s pravicami potnikov. Organ za varstvo potrošnikov je v skladu s členom 43/A(2) a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (zakon št. CLV iz leta 1997 o varstvu potrošnikov; v nadaljevanju: zakon o varstvu potrošnikov) – po potrebi z vzpostavitev stika z organom za letalstvo – pristojen za izvajanje Uredbe (EU) 2017/2394 glede kršitev določb Uredbe (ES) št. 261/2004 z dne 11. februarja 2004 znotraj Evropske unije. Člen 47(1)(c) zakona o varstvu potrošnikov navedenemu organu podeljuje pravico, da podjetju

naloži, naj v določenem roku odpravi ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti, člen 47/(1)(i) pa mu omogoča, da naloži „globe za varstvo potrošnikov“.

- 4 Tožeča stranka v tožbi predložitvenemu sodišču predlaga razglasitev ničnosti navedenega sklepa. Trdi, da je mogoče zamudo zadevnega leta šteti za izredno okoliščino, kar pomeni razlog za oprostitev v skladu s členom 5(3) Uredbe, zato je upravičeno zavrnila odškodninske zahtevke potnikov.
- 5 Tožena stranka predlaga, naj se tožba zavrne, ker meni, da ni nobenega razloga za oprostitev obveznosti plačila odškodnine.

Obrazložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe in trditve strank

- 6 Predložitveno sodišče ima dvome glede pristojnosti organa za varstvo potrošnikov, da naloži plačilo odškodnine, določene v Uredbi.
- 7 *Tožeča stranka* meni, da organ za varstvo potrošnikov ne more naložiti plačila odškodnine, določene v Uredbi. To po njenem mnenju podpirajo točke od 35 do 41 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca v zvezi s sodbo, izdano v združenih zadevah C-145/15 in C-146/15 (v nadaljevanju: sodba Sodišča). V skladu z navedenimi točkami je pravno razmerje med letalskim prevoznikom in potnikom civilne narave, zato so za odločanje o pritožbah, s katerimi potniki izvajajo svoje pravice, izhajajoče iz tega razmerja, pristojna civilna sodišča, ker gre za obligacijske zahtevke. Madžarska praksa, da pristojni nacionalni organ letalskemu prevozniku naloži plačilo nadomestila, odvzema pristojnost civilnim sodiščem. V več primerih so drugi potniki na Madžarskem pri civilnih sodiščih proti tožeči stranki sprožili sodne postopke za plačilo odškodnine. Potniki imajo zato pravico uveljavljati svojo pravico do odškodnine pri sodiščih v obliki civilnopravnih zahtevkov.
- 8 Po mnenju *tožene stranke* ima organ za varstvo potrošnikov pravico, da naloži plačilo odškodnine, določene v Uredbi. To po njenem mnenju potrjujeta točka 36 sodbe Sodišča in točka 30 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca v navedeni zadevi, pa tudi točka 7.1 Sporočila Komisije z dne 15. junija 2016 (smernice za razlago Uredbe). Pristojnemu nacionalnemu organu ni treba – če meni, da to ni potrebno – ukrepati v zvezi s plačilom ustrezne odškodnine na podlagi individualnih pritožb. Vendar to, da to ni obvezno, ne pomeni, da je tudi prepovedano ali da ni mogoče ukrepati in sprejeti odločitev o plačilu odškodnine, če so izpolnjene ustrezne zahteve in če to dopušča zakonodaja držav članic. V zvezi s tem tožena stranka poudarja cilj zagotavljanja visoke ravni varstva potnikov, naveden v uvodni izjavi 1 Uredbe, in obveznost, opredeljeno v navedeni uvodni izjavi, da se na splošno v celoti upoštevajo zahteve o varstvu potrošnikov. Po njenem mnenju bi bil pravicam letalskih potnikov odvzet smisel z vidika varstva potrošnikov, če organ za varstvo potrošnikov ne bi mogel ukrepati in naložiti plačila nadomestila. Ne bi imelo smisla imenovati pristojni nacionalni organ v skladu s členom 16(1) Uredbe, če bi bila njegova naloga omejena le na

seznanitev potnika z njegovimi pravicami, povezanimi z vložitvijo individualne pritožbe.

Upoštevne pravne določbe

9 Člen 16(1) in (2) Uredbe

„1. Vsaka država članica določi organ, ki je pristojen za izvajanje te uredbe glede letov iz letališč na svojem ozemlju in letov na ta letališča iz tretjih držav. Kadar je to primerno, mora ta organ ustrezno ukrepati, da zagotovi spoštovanje pravic potnikov. Države članice obvestijo Komisijo o organu, ki so ga določile v skladu s tem odstavkom.

2. Brez poseganja v člen 12 se vsak potnik lahko pritoži vsakemu pristojnemu organu iz odstavka 1 ali vsakemu drugemu pristojnemu organu, ki ga določi država članica, v zvezi z domnevno kršitvijo te uredbe, ki nastane na letališču, ki se nahaja na ozemlju države članice, ali v zvezi z vsakim letom iz tretje države na tisto letališče.“

10 Člen 43/A, točka 2, zakona o varstvu potrošnikov

„Organ za varstvo potrošnikov je – po potrebi z vzpostavitvijo stika z organom za letalstvo – pristojen za izvajanje Uredbe (EU) 2017/2394 glede kršitev določb [Uredbe (ES) št. 261/2004] znotraj Evropske unije.“

Predstavitev razlogov za predložitev vprašanja za predhodno odločanje

- 11 Sodišče je v zgoraj navedeni sodbi ugotovilo, da organu za varstvo potrošnikov *ni treba* letalskim družbam naložiti plačila odškodnine. Vendar je predhodno generalni pravobranilec v sklepnih predlogih, povezanih s to sodbo, menil, da organ za varstvo potrošnikov ni pristojen, da naloži plačilo odškodnine, ker so za to pristojna civilna sodišča.
- 12 Glede na navedeno je potreben postopek predhodnega odločanja, da se razjasni, ali je Sodišče v navedeni sodbi odgovorilo, da „ni treba“, zato, ker (a) se je vprašanje nizozemskega predložitvenega sodišča za predhodno odločanje nanašalo izrecno na to ali ker (b) se je želelo oddaljiti od stališča generalnega pravobranilca.
- 13 To vprašanje je pomembno, ker nizozemski položaj, na katerem je temeljila navedena sodba Sodišča, ni enak madžarskemu, saj kot izhaja iz obrazložitve navedene sodbe, na Nizozemskem o pritožbah potnikov za uveljavljanje odškodnine odločajo civilna sodišča, medtem ko organ za varstvo potrošnikov dosledno zavrača pritožbe, ki so vložene pri njem s tem ciljem. Nizozemsko upravno sodišče je v tovrstnem sodnem postopku, ki ga je sprožil potnik, čigar pritožba je bila zavržena, vprašalo, ali je organ za varstvo potrošnikov „mora“

naložiti plačilo odškodnine. Sodišče je odgovorilo, da mu „ni treba“, ne glede na to, da je generalni pravobranilec v svojih sklepnih predlogih predlagal, naj se odgovori širše, da „ni pristojen“, kar je odgovor, ki bi bil upošteven tudi za madžarski položaj.

- 14 Sodba Sodišča ponazarja smer razlage Sodišča, vendar ne daje neposrednega odgovora na položaj na Madžarskem, kjer sicer obstaja tudi možnost civilnosodne poti, vendar organ za varstvo potrošnikov letalskim družbam dosledno nalaga plačilo odškodnine.
- 15 Organ za varstvo potrošnikov je v skladu s členom 43/A(2) zakona o varstvu potrošnikov imenovan za nacionalni organ, pristojen za izvajanje Uredbe, in je splošno pristojen v zvezi s kršitvami Uredbe. Zakon o varstvu potrošnikov temu organu podeljuje pristojnost za uveljavljanje določenih pravnih posledic v primeru kršitve določbe o varstvu potrošnikov (na primer naložitev obveznosti odprave ugotovljenih nepravilnosti ali pomanjkljivosti, naložitev glob itd.) Vendar v madžarski zakonodaji, razen splošnega zgoraj navedenega imenovanja, pristojnemu nacionalnemu organu ni podeljena izrecna pristojnost za to, da bi lahko sprejemal prisilne ukrepe, ki bi nalagali plačilo odškodnine v primeru kršitve Uredbe.
- 16 Za rešitev spora o glavni stvari je treba pojasniti, ali je v skladu s pravom Unije pristojni nacionalni organ pristojen za naložitev plačila odškodnine, saj je treba v skladu s členom 92(1)(a) közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (zakon št. I iz leta 2017 o zakoniku o upravnem sodnem postopku [...]) (ni prevedeno)) v primeru nepristojnosti razglasiti ničnost odločbe upravnega organa brez vsebinske obravnave, sodišče pa mora po uradni dolžnosti preveriti, ali obstaja ničnostni razlog.
- 17 Poleg tega lahko to, da se je v nekaterih državah članicah Evropske unije za naložitev plačila odškodnine letalskim prevoznikom mogoče obrniti na pristojni nacionalni organ, medtem ko je v drugih državah članicah to odškodnino mogoče uveljavljati le po sodni poti, povzroči pravno negotovost na evropski ravni, navzkrižja pristojnosti, vzporedne postopke in izbiranje najugodnejšega sodišča.
- 18 [...] (ni prevedeno)
- 19 [...] (ni prevedeno) [postopkovni elementi po nacionalnem pravu]

Budimpešta, 27. oktober 2020.

[...] (ni prevedeno) [podpisi]